

Kis budai séta a tudomány körül

Új szobor áll az Észak-közép-budai Centrum Új Szent János Kórház és Szakrendelő Kút-völgyi úti toronyépülete előtt, egy 3 méter magas DNS kettős hélix szobor, amely Engler András szobrászművész tervei szerint készült. Része a toronyépületet díszítő műalkotásoknak. A bejárat felett van Bereznay Pál mozaikképe, és a bejárat két oldalán ugyan-csak Engler András két szobra, amelyek anyát és apát ábrázolják gyerekeikkel (a címlapfotón ezek is láthatók). A DNS-szobor az A&D Stúdió Kft. kivitelezésében készült. Végleges átadása része lesz az épület teljes rekonstrukcióját követő avatóünnepségnek.

Jó érzés látni ezt az újabb, tudománnyal kapcsolatos művészeti megjelenést fővárosunkban. Azt is jó érzés nyugtázni, hogy a tudomány szimbólumaként egyre inkább elfogadott a DNS kettős hélix megjelentetése. Ezzel egy másik, szintén gyakran a tudományhoz kötött szimbólum, a nukleáris robbantások gombafelhője egyre inkább háttérbe szorul.

Engler András impozáns alkotása – a kutató szemével nézve – kicsit nehéznek tűnik. A kettős hélix két ágának szétválása könnyedebb szerkezetet feltételezne. Ez azonban szinte kötekedés, és nem írja felül azt az örömet, hogy ez a tudományt szimbolizáló alkotás megjelent egy frekvenciált budapesti helyszínen.

Hargittai István

Kettős hélix részlete, Engler András alkotása az Észak-közép-budai Centrum Új Szent János Kórház és Szakrendelő Kút-völgyi úti toronyépülete előtt (Hargittai István felvétele)

A Budapesti Tudományegyetem és a Műegyetem összekapcsolódó és szétváló kampuszai – vegyészszemmel

A mindennapokban valószínűleg nem gondolunk arra, hogy a két egyetem sorsa, elhelyezése többször is találkozott egymással. A sokrétű történetből most a kémiai tanszékeket befogadó épületek története kerül előtérbe. Az egyetemi életre utalva többnyire professzorok, szakemberek gyűjtésére, visszaemlékezéseire támaszkodunk. A fotókat, az archív felvételek kivételével, Horváth Imre készítette.

A tudományegyetem és az első kémiai tanszék

Pázmány Péter esztergomi érsek 1635-ben Nagyszombaton (Trnava) kezdeményezte az egyetem alapítását, amelynek vezetését a jezsuita rendre bízta. Az egyetem ekkor bölcsészeti és teológiai karból állt, néhány évtizeddel később jogi karral egészült ki. 1769-ben megalakult a negyedik, orvosi fakultás, ahol az első kémiai tanszék is létrejött az orvos-botanikus-kémikus Winterl Jakab vezetésével.

A jezsuita rend feloszlatása után, 1777-ben az egyetemet Budára, a királyi palotába költöztették. 1784-ben az intézmény a Duna túlsó partjára került át. Pesten az orvosi karhoz tartozó kémiai tanszék előbb a „királyi jogügyigazgató házában”, aztán – az 1800-as évek elején – az Egri és az Újvilág utca sarkán álló ház első emeletén kapott helyet. A 19. század végén eklektikus bérház épült a helyére – ez ma talán a Puskin moziról a legismertebb. A mozi 99 éve nyílt meg, akkor még Fórumnak hívták; itt vetítettek először hangosfilmet Magyarországon, 1929-ben.

Az Egri (Hatvani, Kossuth Lajos) és az Újvilág (Simmelweis) utca sarka a 19. században